

texty nestrácajú ani svoju hodnotu, ani svoj význam. Preto ich treba čítať primeraným spôsobom, aby sa poznali a osvojili ako kvalifikované a normatívne texty Učiteľského úradu v rámci cirkevnej tradície. Pri ukončení Jubilea cíti Svätý Otec viac ako inokedy povinnosť poukázať na Koncil ako na veľkú milosť, z ktorej mala Cirkev v 20. storočí veľký úžitok: ponúkol nám totiž bezpečný kompas, aby sme sa ním orientovali v začínajúcom sa storočí.¹⁰⁷

Záver

„Hoci sa Svätá brána už zatvorila, Kristus ako Živá brána je otvorenejší ako kedykoľvek predtým. Po Jubileu Cirkev musí pracovať s novým apoštolským zanietením.“¹⁰⁸

Misionárske poslanie „Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ (Mt 28,19), nás uvádza do tretieho tisícročia výzvou k tomu istému nadšeniu, ktoré bolo vlastné kresťanom prvej generácie. Hoci sa symbol Svätej brány zatvára za našimi plecami, ale iba preto, aby sa väčšmi ako doteraz otvorila živá brána, ktorou je Ježiš Kristus. Jubileum sa končí a zároveň pre nás otvára budúcnosť nádeje.¹⁰⁹

Dokument *Novo millennio ineunte* by podľa mňa nemal chýbať ani v jednej katolíckej rodine, lebo je veľmi dobrou smernicou pre každého člena Cirkvi na začiatku nového tisícročia.

5. Kongregácie, pápežské rady a ich dokumenty

5.1 Dominus Iesus

Úvod¹¹⁰

Pán Ježiš ešte pred svojím nanebovstúpením poslal učeníkov hlásať evanjelium v celom svete a krstiť všetky národy. Je to všeobecné poslanie Cirkvi, ktoré sa plní ohlasovaním tajomstva Boha i tajomstva vtelenia Syna. Aj

¹⁰⁷ Porov.: JÁN PAVOL II.: *Novo millennio ineunte*. Trnava : SSV, 2001, s. 11-83.

¹⁰⁸ RAUČINOVÁ, M.: *Výzvy do nového milénia*. In : Katolícke noviny. Bratislava : SSV, 2001, č.2, s.7.

¹⁰⁹ Porov.: JÁN PAVOL II.: *Novo millennio ineunte*. 2001, s. 84-86.

¹¹⁰ Porov.: BALOGA, M.: *Semestrálna práca*. Spišská Kapitula : 2002.

keď sa toto poslanie už niekoľko storočí ohlasuje, predsa je ešte ďaleko od svojho zavŕšenia. Preto aj dnes je výzva sv. apoštola Pavla k misionárskemu úsiliu každého pokrsteného stále aktuálna: „Veď ak hlásam evanjelium, nemám sa čím chváliť, to je moja povinnosť a beda mi, keby som evanjelium nehlásal“ (1Kor 9,16)!

Vo svete je však mnoho náboženstiev. Aj v týchto náboženstvách je mnoho hodnôt. Katolícka cirkev s úctou hľadá na tieto hodnoty, hoci sa v mnohom odlišujú od toho, čo učí a zachováva, no predsa sú často odbleskom tej pravdy, ktorá osvecuje všetkých ľudí.

Dnes sa používa aj prax medzináboženského dialógu, ktorý vedie k postojom porozumenia a ku vzťahu vzájomného poznávania i obojstranného obohacovania. Vynárajú sa tu nové otázky, na ktoré sa hľadá odpoveď. Toto vyhlásenie nerieši tieto otázky, ale predkladá náuku katolíckej viery, poukazuje na niektoré základné problémy a vyvracia určité mylné alebo nejasné stanoviská.

5.1.1 Plnosť a konečná platnosť zjavenia Ježiša Krista

Zjavenie Ježiša Krista je definitívne a úplné. Treba pevne veriť, že v tajomstve Ježiša Krista, vteleného Božieho Syna, sa zjavila plnosť božskej pravdy. Ježiš Kristus je Prostredník a zároveň plnosť celého zjavenia (*porov. DV 2*). „Kresťanský poriadok spásy sa nikdy nepominie a už nemožno očakávať nijaké nové verejné zjavenie pred slávnym príchodom nášho Pána Ježiša Krista“ (*DV 4*).

V protiklade je tvrdenie, že zjavenie Ježiša Krista je obmedzené, neúplné a nedokonalé, a že ho dopĺňa to, čo je prítomné v iných náboženstvách.

Všetko Ježišovo učenie, skutky a celé jeho historické pôsobenie majú za pôvodcu božskú osobu, preto nesú v sebe konečnosť a úplnosť zjavenia spásonosných Božích ciest. Pravda o Bohu tým, že sa vyjadrí ľudskou rečou, sa ani nezruší, ani nezmenší. Treba pevne veriť, že túto pravdu Duch Svätý učí apoštolov a ich prostredníctvom celú Cirkev všetkých čias.

Primeranou odpoveďou na Božie zjavenie je „poslušnosť viery“, ktorá je darom milosti. Táto poslušnosť vedie k prijatiu pravdy Kristovho zjavenia. Viera je osobným primknutím sa k Bohu a slobodným súhlasom s celou zjavenou pravdou (*porov. KKC 150*). Viera a nadprirodzená čnosť vedie k dvojitej primknutosti: k Bohu, ktorý zjavuje pravdu, a k pravde, ktorú zjavuje Boh pre dôveru, ktorá sa preukazuje zjavujúcej osobe.

Treba dôsledne rozlišovať medzi teologickou vierou a vnútorným presvedčením v iných náboženstvách. Mať vieru znamená pod vplyvom milosti prijímať zjavenú pravdu. Mať vnútorné presvedčenie v iných náboženstvách znamená prijímať celok skúseností a názorov, ktorý tvoria ľudské poklady múdrosti a nábožnosti, ktorú človek pri hľadaní pravdy vytvoril a uplatnil vo

svojom vzťahu k božskému a absolútnemu. V súčasnosti sa často teologická viera chybné stotožňuje s vnútorným presvedčením v iných náboženstvách a vyvíja sa snaha redukovať, ba až neuznávať rozdiely medzi kresťanstvom a inými náboženstvami.

Šíri sa aj hypotéza o inšpirovanej hodnote posvätných textov iných náboženstiev. Tradícia Cirkvi za inšpirované spisy považuje len kánonické knihy Starého a Nového zákona, pretože sú inšpirované Duchom Svätým. Boh chce v Kristovi k sebe povolať všetky národy a chce im oznámiť plnosť svojho zjavenia a svojej lásky, preto sa im neprestáva zjavovať prostredníctvom ich duchovných bohatstiev. Posvätné knihy iných náboženstiev, ktoré živia a vedú život ich príslušníkov, prijímajú tak z Kristovho tajomstva tie prvky dobroty a milosti, ktoré sú v nich prítomné.

5.1.2 Vtelené Slovo (Logos) a Duch Svätý v diele spásy

V súčasnosti sa na Ježiša pozerá ako na mimoriadnu historickú postavu, ktorá je ohraničená a božské veci nezjavila vo výhradnej miere. Odchyľuje sa to od kresťanskej viery. Treba pevne veriť v náuku viery, ktorá vyhlasuje, že Ježiš, a len on, je Synom a Slovom Otca. Túto vieru vyhlásil aj Prvý nicejský a Chalcedonský koncil.

Oddelovať spásanosné účinkovanie Slova ako takého a spásanosné účinkovanie Slova, ktoré sa stalo telom, protirečí katolíckej viere. Slovo svoju spásanosnú činnosť svojím vtelením vždy uskutočňuje v spojení s ľudskou prirodzenosťou. Existuje len jediný spásanosný poriadok, ktorý chce jeden a trojosobný Boh. Jeho prameňom a stredobodom je tajomstvo vtelenia Slova. Všeobecným Prostredníkom a Vykupiteľom je Ježiš Kristus.

Vyslovujú sa aj domnienky, že spásanosný poriadok Ducha Svätého má všeobecnejší charakter ako ekonómia vteleného, ukrižovaného a vzkrieseného Slova. Protirečí to katolíckej viere, ktorá spásanosné vtelenie Slova pokladá za trojičnú udalosť. Druhý vatikánsky koncil úzko spája tajomstvo Krista s tajomstvom Ducha Svätého (*porov. LG 3-4*). Činnosť Ježiša Krista „s“ a „skrze“ Svätého Ducha siaha až za viditeľné hranice Cirkvi a rozprestiera sa na celé ľudstvo. Duch Svätý umožňuje uskutočňovanie spásanosného vplyvu vteleného Syna v živote všetkých ľudí. V Cirkvi dnes pôsobí ten istý Duch, ktorý pôsobil pri vtelení, v živote, smrti a vzkriesení Ježiša. Pôsobenie Ducha Svätého sa neodohráva mimo alebo vedľa Kristovho pôsobenia. „Ľudia môžu vojsť do spoločenstva s Bohom iba prostredníctvom Krista, pôsobením Ducha Svätého“ (*RM 5*).

5.1.3 Jedinečnosť a všeobecnosť spásonosného tajomstva Ježiša Krista

Objavuje sa názor, ktorý popiera jedinečnosť a spásonosnú všeobecnosť tajomstva Ježiša Krista. K trvalému pokladu viery Cirkvi patrí, že Ježiš je Boží Syn, Pán a jediný Spasiteľ, v ktorom má história spásy svoju plnosť a svoj stredobod.

V Novom zákone sa všeobecná spásonosná vôľa Boha úzko spája s jediným sprostredkovaním Krista. Už prví kresťania si boli vedomí tohto jedinečného a všeobecného daru spásy Otca, ktorý nám ponúkol skrze Ježiša Krista v Duchu Svätom (*porov. Ef 1,3-14*).

Treba pevne veriť, že všeobecná spásonosná vôľa jediného a trojosobného Boha je raz navždy ponúknutá a uskutočnená v tajomstve vtelenia, smrti a zmŕtvychvstania Božieho Syna.

Pri skúmaní iných náboženstiev a o ich význame v spásonosnom Božom pláne, je súčasná teológia povinná skúmať, či a ako postavy a pozitívne prvky iných náboženstiev môžu patriť k božskému plánu spásy. V protiklade s kresťanskou a katolíckou vierou stoja názory, ktoré hovoria o spásonosnom pôsobení Boha mimo jediného prostredníctva Kristovho. Navrhuje sa, aby sa teológia vyhýbala výrazom ako „jedinečnosť“, „všeobecnosť“ a „absolútnosť“, ktoré vraj robia dojem, že sa význam a cena spásonosného diela Ježiša Krista príliš zdôrazňuje oproti iným náboženstvám. Tieto slová však vyjadrujú iba vernosť skutočnosti zjavenia, pretože vychádzajú zo samých prameňov viery.

Ježiš Kristus má teda pre ľudské pokolenie a jeho dejiny osobitný a jedinečný, jemu vlastný, výlučný, všeobecný a absolútny význam a vplyv, lebo je Božie slovo, ktoré sa stalo človekom pre spásu všetkých ľudí.

5.1.4 Jedinečnosť a jednota Cirkvi

Pán Ježiš ustanovil Cirkev ako spásonosné tajomstvo: On sám je v Cirkvi a Cirkev je v ňom. V Cirkvi a prostredníctvom Cirkvi, ktorá je jeho telom, pokračuje vo svojej prítomnosti a vo svojom diele spásy.

Ako pravdu katolíckej viery treba veriť v jedinečnosť Cirkvi, ktorú založil Ježiš Kristus, jediný Prostredník spásy. Veriaci majú vyznávať, že existuje historická spojitosť medzi Cirkvou založenou Kristom a Katolíckou cirkvou zakotvenou v apoštolskom nástupníctve. Druhý vatikánsky koncil učí, že Kristova cirkev, napriek rozdeleniam kresťanov, pokračuje plne len v Katolíckej cirkvi. Mnohé prvky pravdy a posväcovania sa však nachádzajú aj v cirkvách a cirkevných spoločenstvách, ktoré nie sú ešte v plnom spoločenstve s Katolíckou cirkvou. Existuje jediná Kristova cirkev, ktorá je v Katolíckej cirkvi vedená Petrovým nástupcom a biskupmi, ktorí sú s ním v spoločenstve. Cirkvi, ktoré i keď nie sú v dokonalom spoločenstve s Katolíckou cirkvou, zostávajú s ňou spojené prostredníctvom veľmi úzkych vzťahov, ako je apoštolská postupnosť a pravá Eucharistia, sú opravdivými miestnymi cirkvami

(porov. UR 14-15). Cirkevné spoločenstvá, ktoré si neuchovali platný episkopát a pravú, plnú podstatu eucharistického tajomstva, nie sú cirkvami v pravom zmysle slova. Aj tieto cirkevné spoločenstvá majú v tajomstve spásy zmysel a význam, lebo Kristov Duch ich používa ako nástroj spásy (porov. UR 3).

5.1.5 Cirkev, Božie kráľovstvo a kráľovstvo Kristovo

Poslaním Cirkvi je „ohlasovať Kristovo a Božie kráľovstvo a zakladať ho v každom národe. Ona sama je zárodokom a počiatkom tohto kráľovstva na zemi“ (LG 5). Božie kráľovstvo má eschatologický rozmer: jeho skutočnosť prítomná v čase, ale k jej plnému uskutočneniu dôjde až ukončením alebo zavŕšením dejín (porov. LG 9).

Pre výrazy nebeské kráľovstvo, Božie kráľovstvo a kráľovstvo Kristovo nemožno odvodit' jednoznačné významy. Platí to aj o ich vzťahu k Cirkvi. Možné sú mnohé vysvetlenia. Ani jedno však nemôže poprieť alebo odstrániť vnútornú spojitosť medzi Kristom, kráľovstvom a Cirkvou. Božie kráľovstvo sa nestotožňuje s Cirkvou v jej viditeľnej a spoločenskej skutočnosti. Účinkovanie Krista a Ducha Svätého sa deje aj mimo viditeľných hraníc Cirkvi. „Kráľovstvo sa týka všetkých: jednotlivcov, spoločnosti i celého sveta. Budovať kráľovstvo znamená pracovať na odstraňovaní zla vo všetkých jeho formách“ (RM 15). Pri vysvetľovaní vzťahov medzi Božím kráľovstvom, Kristovým kráľovstvom a Cirkvou je potrebné vyhýbať sa jednostranným zdôrazňovaniam. Takéto názory protirečia katolíckej viere, lebo popierajú jedinečnosť vzťahu, ktorý majú Kristus a Cirkev k Božiemu kráľovstvu.

5.1.6 Cirkev a náboženstvá vo vzťahu k spásu

„Putujúca cirkev je nevyhnutne potrebná na spásu. Lebo len Kristus, ktorý sa nám stáva prítomným vo svojom tele, ktorým je Cirkev, je prostredníkom a cestou k spásu“ (LG 14). Spoločne sa majú uznávať možnosť spásy v Kristovi pre všetkých ľudí a potreba Cirkvi pre túto spásu. Aj tí ľudia, ktorí bez vlastnej viny nepoznajú Krista a jeho Cirkev, ale s úprimným srdcom hľadajú Boha a snažia sa plniť jeho vôľu, poznanú hlasom svedomia, môžu dosiahnuť večnú spásu (porov. KKC 846-847). O spôsobe, akým sa táto milosť dostáva jednotlivým nekresťanom, sa Druhý vatikánsky koncil obmedzil len na tvrdenie, že ju Boh dáva „cestami jemu známymi“ (AG 7). Túto tému sa teológia usiluje prehliť. Tvrdenie, že Cirkev je jednou z ciest spásy popri tých, ktorými sú iné náboženstvá a ktoré by dopĺňali Cirkev alebo jej boli v podstate rovnocenné. V iných náboženstvách sú aj prvky, ktoré pochádzajú od Boha (porov. AG 14). Niektoré modlitby a obrady môžu byť prípravou na prijatie evanjelia (porov. KKC

813). Nemožno im však pripisovať božský pôvod a spásonosnú účinnosť ex opere operato, ktorú majú kresťanské sviatosti.

Boh chcel, aby Cirkev založená Ježišom Kristom bola nástrojom pre spásu celého ľudstva. Cirkev na iné náboženstvá pozerá s úctou, ale odmieta náboženský relativizmus, ktorý vedie k mienke, že je jedno náboženstvo ako druhé (porov. RM 36). Členovia Cirkvi majú oproti ostatným výhodnejšiu pozíciu. Toto postavenie nemajú pripisovať svojim zásluhám, ale osobitnej Kristovej milosti (porov. LG 14).

Cirkev „ohlasuje a je povinná neprestajne ohlasovať Krista“ (NA 2). Aj dnes je nevyhnutné ohlasovať národom pravdu. Chce spásu všetkých prostredníctvom poznania pravdy. Cirkev sa musí usilovať nadovšetko ohlasovať všetkým ľuďom pravdu, definitívne zjavenú Pánom a hlásať, že je potrebné obrátiť sa k Ježišovi Kristovi a primknúť sa k Cirkvi prostredníctvom krstu a ďalších sviatostí na dosiahnutie plného spoločenstva s Bohom. Istota o všeobecnej spásonosnej vôli Boha nezmenšuje, ale skôr zväčšuje povinnosť a naliehavosť ohlasovať spásu a obrátenie sa k Pánu Ježišovi Kristovi.

Záver

Vyhlasenie predkladá a objasňuje niektoré pravdy viery. Keď sa objavia niektoré problematické alebo bludné názory, treba znovu potvrdiť vieru Cirkvi a presvedčivo i účinne podať jej odôvodnenie.

„Všetci ľudia sú povinní hľadať pravdu, najmä v tom, čo sa týka Boha a jeho Cirkvi a keď ju poznali, prijať ju a zachovávať“ (DH 1). Kristovo zjavenie bude i naďalej v dejinách orientačným bodom celého ľudstva. Kresťanské tajomstvo totiž prekonáva každú časovú i priestorovú bariéru a realizuje jednotu ľudskej rodiny.

5.2 Dar života

Úvod¹¹¹

Boh stvoril človeka z lásky a pre lásku. Cieľom človeka je, aby miloval a bol milovaný. Človek má byť milovaný «od svojho začiatku». Tým začiatkom sa rozumie manželská láska rodičov. Z tejto lásky rodičov pochádza život.

---

¹¹¹ Porov.: TOMAŠOV, M.: *Seminárna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula: 2002.

Inštrukcia *Donum vitae*, ktorú vydala Kongregácia pre vieroučné otázky, sa zaoberá – dnes tak aktuálnou témou – rešpektovania práv začínajúceho sa života a dôstojnosťou plodenia. Bola vydaná v roku 1987 a odpovedá na konkrétne postavené otázky, ktoré posielali biskupi, kňazi alebo aj laici na kongregáciu.

Inštrukcia je rozdelená na tri časti. V úvode sa zaoberá charakteristikou človeka ako osoby. Veda a biomedicínsky výskum má byť v službách ľudskej osoby. V prvej kapitole odpovedá na konkrétne otázky týkajúce sa ľudských zárodokov. Hovorí, že ľudský zárodok je už človek, ktorý má život a rovnaké práva ako vyvinutý dospelý jedinec. V druhej kapitole sa formulujú odpovede na zásahy do ľudského plodenia. Tretia kapitola sa zaoberá tým, ako spolu súvisí morálka a občianske právo.

5.2.1 Človek ako osoba

Človek je stvorený Bohom na Boží obraz (*porov. Gn 1,27*). Je povoláný k životu, ktorý ho presahuje. Je tu, aby mal účasť na samom živote Boha. Toto nadprirodzené povolanie ukazuje nesmiernu hodnotu ľudského života. Život tu na zemi je podmienkou života vo večnosti. Je teda posvätnou skutočnosťou, ktorá je nám daná, aby sme ju chránili a priviedli k dokonalosti lásky seba k Bohu, seba k svojim bratom a sestrám, a seba k sebe samému (*porov. EV 2*).

Každý človek vďaka rozumu a pod vplyvom milosti môže dospieť k tomu, že v prirodzenom zákone vpísanom do srdca (*porov. Rim 2,14-15*) spozná posvätnosť ľudského života od počatia až do jeho konca. Právo brániť a obhajovať ľudský život majú najmä kresťania, lebo „svojím vtelením sa Boží Syn určitým spôsobom spojil s každým človekom“ (*GS 22*). V tajomstve inkarnácie sa zjavuje ľudom bezhraničná láska Boha a hodnota každej ľudskej osoby (*porov. EV 12*).

5.2.2 Antropológia v biomedicíne

Pokrok v biomedicíne umožňuje človeku stále viac disponovať s liečebnými prostriedkami. Rôzne metódy zasahujú aj do procesov odovzdávania života. Techniky dovoľia človeku „zobrať osud do vlastných rúk“, ale vystavujú ho aj nebezpečenstvu, aby neprekročil hranice rozumového ovládania prírody.¹¹²

Mnohí ľudia však pritom žiadajú, aby sa zaručili hodnoty a práva ľudskej osoby. Pápež Pavol VI. v príhovore k účastníkom Generálneho zhromaždenia OSN povedal, že my kresťania sme odborníkmi v ľudskosti. Učiteľský úrad

¹¹² Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. Trnava : SSV, 1998, s. 23.

Cirkvi zasahuje vďaka svojmu evanjeliovému poslaniu a apoštolskej povinnosti. Predkladá mravné učenie o dôstojnosti osoby a jej zmyslu života. Poukazuje na kritériá mravného úsudku pri vedeckých výskumoch a technikách týkajúcich sa ľudského života, jeho začiatkov. Také kritériá sú: úcta k človeku, jeho ochrana a rozvoj, právo na život.¹¹³ Zásah Cirkvi je tiež motivovaný láskou k všetkým ľuďom, tak ako Kristova láska na kríži vykúpila nás všetkých (*porov. KKC 616*).

Biológia a medicína má rešpektovať dôstojnosť človeka. Biológ a lekár nemôže sa domáhať toho, aby rozhodoval o vzniku človeka a jeho osude. Táto zásada platí zvlášť v oblasti sexuality a plodenia.¹¹⁴

Sexualita nie je čosi biologické, ale dotýka sa vnútra ľudskej osobnosti, kde muž a žena sa navzájom darujú úkonmi, ktoré sú im vlastné a patria výlučne do manželstva (*porov. FC 11*).

5.2.3 Mravný úsudok

Mravné hodnotenie metód umelého oplodnenia berie do úvahy hodnotu ľudského života a jeho odovzdávanie v manželstve.

V ľudskom živote sa rozvíjajú hodnoty osoby. Právo na život od okamihu počatia až po smrť je požiadavkou samej osoby. Život treba chrániť už od počatia (*porov. GS 51*).

„Manželstvo má dvojaké vlastnosti: zjednotenie a plodenie“ (*HV 12*). Odovzdávanie ľudského života je zverené osobnému a vedomému aktu. Tento podlieha posvätným Božím zákonom, preto sa nemôžu používať prostriedky a metódy, ktoré sa používajú pri odovzdávaní života rastlín a živočíchov (*porov. MeM 180*).

5.2.4 Rešpektovanie ľudských zárodkov

„Ľudskú bytosť treba rešpektovať ako osobu už od prvého okamihu jej existencie.“¹¹⁵ Život treba chrániť už od jeho počatia, preto potrat a vražda novorodencov sú z kresťanského hľadiska neprístupné (*porov. GS 5*).

Ľudský život začína, keď je vajíčko oplodnené, preto ho treba rešpektovať a chrániť. Diagnostiky pred narodením, ak rešpektujú celistvosť zárodka a sú zamerané na jeho ochranu, sú dovolené. Môžu sa tak predvídať niektoré liečebné zákroky, ktoré sú veľmi akútne. Ak však žena požiadava o diagnostiku s úmyslom podrobiť sa umelému potratu, ak sa vyskytnú nejaké deformácie či

---

¹¹³ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 23 - 27.

¹¹⁴ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 28 - 29.

¹¹⁵ KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 34.

anomálie, ide o čin, ktorý je prísne zakázaný a je v rozpore s mravným zákonom.¹¹⁶

a) Liečebné zákroky na ľudskom zárodok

Ľudský zárodok má sám osebe už život, a preto treba používať také liečebné zákroky, ako keby išlo o život dieťaťa alebo dospelého jedinca. Akýkoľvek druh liečby si vyžaduje dobrovoľný a informovaný súhlas rodičov. Liečebný zákrok je zameraný na uzdravenie, neprináša nadmerné riziká a nepoškodzuje celistvosť jedinca.¹¹⁷

Ľudské zárodok získané oplodnením In vitro¹¹⁸ sú živé ľudské bytosti a nositelia práva na život už od okamihu počatia. „Je nemorálne vyrábať ľudské zárodok s úmyslom, že sa budú zneužívať ako „biologický materiál“, ktorý je k dispozícii.“ V praxi sa nie všetky zárodok umelého oplodnenia In vitro prenášajú do tela matky. Je tu možnosť pre rôzne formy biologickej či genetickej manipulácie s týmito zárodkami, ako sú pokusy oplodnenia medzi ľudskými a zvieracími pohlavnými bunkami. Tieto postupy sú proti ľudskej dôstojnosti a plodivej úlohe manželstva. Človek má uznať právo, aby mal ľudský pôvod v plnom slova zmysle a prirodzeným spôsobom.¹¹⁹

Život je dar, kde manželia sa stávajú Božími spolupracovníkmi pri vzniku života (*porov. FC 14*).

b) Zásahy do ľudského plodenia

Umelým oplodnením sa rozumejú postupy, ktorých zámerom je dosiahnutie ľudského počatia iným spôsobom ako prirodzeným, to jest pohlavným spojením muža a ženy.

Existujú rôzne techniky umelého oplodnenia. Poukážme na umelé heterologné oplodnenie FIVET a spomeňme, ako antikoncepcia zasahuje do ľudského plodenia.

Umelé heterologné oplodnenie FIVET je „technika, ktorá je zameraná na dosiahnutie ľudského počatia prostredníctvom in vitro stretnutia pohlavných buniek získaných aspoň od jedného darcu, odlišného od oboch manželov, ktorí žijú v manželstve.“¹²⁰

Umelá heterologná inseminácia je „technika, ktorá je zameraná na dosiahnutie ľudského počatia prostredníctvom prenosu spermii do pohlavných orgánov ženy, pričom sa spermie predtým získali od darcu, ktorý je iný než manžel.“¹²¹

Ľudský život je posvätný (*porov. MeM 181*). Dôstojnosť ľudského života spočíva aj v jeho odovzdávaní. Odovzdávanie daru života má byť vždy plodom

¹¹⁶ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 35 - 40.

¹¹⁷ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 40 - 41.

¹¹⁸ Oplodnenie IN VITRO – oplodnenie vajíčka v skúmavke.

¹¹⁹ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 45 - 48.

¹²⁰ KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 51.

¹²¹ KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 51.

manželstva. Dieťa je plodom manželskej lásky, kde manželia spolupracujú s Bohom (*porov. GS 51*).

Rešpektovanie jednoty manželstva je v rozpore s umelým heterológnym oplodnením. Ono pozbavuje dieťa tiež synovského vzťahu k pôvodným rodičom a môže spôsobiť prekážky pri dozrievaní osobnej identity. Poškodzuje povolanie manželov, ktoré je v otcovstve a materstve. Mravne nie je dovolené ani „náhradné materstvo“, lebo aj ono je popretím zväzku manželskej lásky. Náhradným materstvom sa rozumie, ak tehotná žena nosí v maternici zárodok, ktorý môže byť od nej geneticky odlišný. Dieťa, ktoré sa narodí, potom však dá tomu, kto si ho „objednal“.¹²²

Umelé homológne oplodnenie FIVET a umelá homológna inseminácia sú také isté techniky ako umelé heterológne oplodnenie FIVET a umelá heterológna inseminácia. S výnimkou, že tu dochádza k stretnutiu pohlavných buniek manželov, ktorí žijú v manželstve.¹²³

Umelé homológne oplodnenie FIVET sa uskutočňuje mimo tiel manželov a so zásahom tretích osôb, lekárov a biológov. Tým sa vydáva pôvod života a jeho osud do rúk človeka. To protirečí ľudskej dôstojnosti. Umelá homológna inseminácia je neprípustná, okrem prípadu, keď technický prostriedok nenahrádza manželský styk, ale pomáha mu, aby dosiahol svoj prirodzený cieľ.¹²⁴ Boh dal ľuďom príkaz, aby vládli nad prírodou (*porov. Gn 1,28*), ale tento príkaz nesleduje deštruktívne ciele. Je v službe života (*porov. MeM 183*).

Lekárske zásahy, ak chcú byť z morálneho hľadiska prípustné, ich cieľom musí byť dobro ľudí, a to dobro telesné a duchovné, a nemôže byť porušená jednota manželstva. Medicína má slúžiť človeku, a nie človek medicíne.¹²⁵

5.2.5 Antikoncepcia

Mravná hodnota manželstva sa zakladá na jednote ľudskej bytosti, ktorá obsahuje telo i dušu. Manželský akt je nerozlučne telesný a duchovný. Je vyvrcholením manželskej lásky, ktorá dáva vznik novej bytosti. Človek má teda svoj pôvod v splodení. Použitím antikoncepcie sa vedome zbavuje manželský akt splodenia nového života a tým sa porušuje prirodzený cieľ manželstva. Preto z morálneho hľadiska antikoncepcia nie je dovolená.¹²⁶

---

¹²² Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 52 - 56.

¹²³ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae* .s. 1998, s. 50.

¹²⁴ KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 63 - 65.

¹²⁵ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 68 - 69.

¹²⁶ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 59 - 60.

5.2.6 Telesná neplodnosť

Túžba rodičov na dieťa je prirodzená. Vyplýva z manželskej lásky. Neplodnosť je tvrdou skúškou, ktorou Boh skúša manželov. Spoločenstvo veriacich má zmierňovať utrpenie manželov, ktorí nemôžu dosiahnuť túžbu stať sa otcom a matkou. Manželia v bolestnej situácii sú povolaní, aby objavili a zúčastnili sa na Kristovom kríži, ktorý je prameňom duchovnej plodnosti.¹²⁷ Manželská neplodnosť je však príležitosťou, aby manželia sa prejavili ako praví kresťania a preukázali iné dôležité služby ľudskej osobe. Môžu tak adoptovať si dieťa, ktoré „nik nechce“ za svoje. Pomôcť organizovať výchovné akcie, pomáhať sociálne slabším rodinám alebo rodinám handicapovaných detí (porov. FC 14).

5.2.7 Morálka a občianske právo

Právo na život, práva rodiny a manželstiev predstavujú základné hodnoty, pretože sa týkajú človeka ako osoby. Sú to aj základné prvky občianskej spoločnosti. Preto na rešpektovanie týchto hodnôt nestačí odporúčať, aby sa každý riadil podľa svojho svedomia a vedci podľa noriem, ktoré si sami určia. Štát je zodpovedný za spoločné dobro ľudí, preto má uznať a obraňovať život a rodinu ako piliere celej spoločnosti. V tých štátoch, kde zákony povoľujú priame usmrcovanie ľudského života, štát popiera rovnoprávnosť všetkých pred zákonom. Podkopávajú sa tým samé základy právneho štátu.¹²⁸

Záver

Ľudský život je dar. Dar, ktorý je nám daný, aby sme ho rozvíjali a podporovali všemožnými prostriedkami zlúčiteľnými s kresťanskými morálnymi zásadami. Inštrukcia vyzýva všetkých, aby uznali dôstojnosť ľudského života a nerobili si nárok chcieť rozhodovať o pôvode a osude ľudskej bytosti. „Cirkev bráni človeka pred zneužívaním jeho vlastnej moci.“¹²⁹

5.3 Inštrukcia o modlitbách za uzdravenie

Úvod¹³⁰

¹²⁷ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 70 - 71.

¹²⁸ Porov.: KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. s. 73 - 78.

¹²⁹ KONGREGÁCIA PRE VIEROUČNÉ OTÁZKY: *Donum vitae*. Trnava : SSV, 1998, s. 80.

V ľudskom srdci je hlboko zakorenená túžba po šťastí. Túto túžbu sprevádza i túžba zbaviť sa choroby a pochopiť jej zmysel. Ide o ľudský jav, ktorý sa dotýka každej osoby. Cirkev chápe chorobu ako prostriedok, ktorý umožňuje chorému spojiť sa s Kristom a duchovne sa očistiť, a zároveň ako príležitosť cvičiť sa v láske pre tých, ktorí sa starajú o chorú osobu. Choroba je tiež výzva na modlitbu: buď prosiť o milosť, aby sme chorobu vedeli prijať a oddať sa do Božej vôle, alebo prosiť o uzdravenie.

Modlitba o uzdravenie sa vyskytuje v celých dejinách Cirkvi, prirodzene i v súčasnosti. Novým je tu z určitého hľadiska jav, že sa množia modlitbové zhromaždenia, ktorých účastníci prosia Boha o uzdravenie. Pritom sa neraz vyhlasuje, že tam uzdravenia skutočne nastali, a tým sa vzbudzujú očakávania toho istého javu aj na ďalších modlitbových zhromaždeniach. V súvisi s tým sa niekedy hovorí o údajnej charizme uzdravovania.

Preto sa Kongregácia pre náuku viery rozhodla vydať Inštrukciu o modlitbách za uzdravenie podľa kánonu 34 Kódexu cirkevného práva, ktorá má pomôcť hlavne miestnym ordinárom viesť veriaci ľud v tejto otázke. Podporovať, čo je dobré, a naprávať, čoho sa treba chrániť.

Inštrukciu schválil Svätý Otec Ján Pavol II. v Ríme 14. septembra 2000 na sviatok Povýšenia svätého Kríža.

5.3.1 Choroba a uzdravenie: ich zmysel a hodnota v Božom pláne spásy

Boh vo všetkých svojich prisľúbeniach spásy hovorí o radosti srdca v spojitosti s oslobodením sa od bolesti a utrpenia spôsobeného chorobou (*porov. Iz 30,29; 35,10*). On je totiž ten, „ktorý môže vytrhnúť z každej biedy“ (*Múd 16,8*). V Starom zákone je choroba tajomne spojená s hriechom a zlom. Preto chorý, ktorý prosí Boha o uzdravenie, vyznáva, že bol spravodlivo potrestaný za svoje hriechy (*porov. Ž 37;40; 106,17-21*). Nie je to však pravda, pretože nie každé utrpenie je dôsledkom viny a má povahu trestu. Dôkazom toho v Starom zákone je postava spravodlivého Jóba, ktorého Boh dovolí skúšať utrpením, aby dokázal jeho spravodlivosť. Utrpenie má povahu skúšky.

Ďalšia odpoveď, prečo choroba postihuje ľudí i spravodlivých je v Novom zákone. Pán Ježiš sa počas svojho verejného účinkovania stretá takmer neustále s chorými. Mnohých z nich obdivuhodne uzdravuje. Uzdravenia sú znakmi jeho mesiášskeho poslania. Slúžia totiž ako dôkaz, že má moc odpúšťať hriechy a sú znakmi spásonosných dobier.

Aj prvú evanjelizáciu, podľa svedectiev Nového zákona, sprevádzali početné zázračné uzdravenia, ktoré posilňovali ohlasovanie evanjelia. Boli to zázraky,

---

¹³⁰ Porov.: HOLÍK, M.: *Semestrálna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula : 2002.

ktoré sa neviazali len na osobu apoštola, ale uskutočňovali sa aj prostredníctvom veriacich (*Gal 3,5*).

Mesiášske víťazstvo nad chorobou a inými ľudskými trápeniami sa uskutočňuje aj Kristovým dobrovoľným nevinným znášaním utrpenia, ako aj využívaním možnosti, ktorú dostal každý človek pripojiť sa k nemu. V Kristovom kríži bolo vykúpené aj ľudské utrpenie. Tým dal Kristus ľudskému utrpeniu výkupnú hodnotu. Teda každý človek sa môže svojím utrpením zúčastniť na Kristovom vykupiteľskom utrpení.

Cirkev sa ujíma chorých a ponúka im slová apoštola Pavla, ktoré vyžarujú svetlo, aby mohli spoznať význam milosti svojej vlastnej situácie: „Na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev“ (*Kol 1,24*). Práve tento objav naplňa apoštola radosťou. Ide o veľkonočnú radosť, ktorá je ovocím Ducha Svätého. A ako svätý Pavol, aj chorí sa môžu stať nositeľmi „radosti Ducha Svätého vo veľkom súžení“ (*1 Sol 1,6*) a byť svedkami Ježišovho vzkriesenia.

5.3.2 Túžba po uzdravení a modlitba za jeho dosiahnutie

Ak je chorý ochotný prijať Božiu vôľu, jeho túžba po uzdravení je dobrá a hlboko ľudská, najmä keď ju prejaví v dôvernej modlitbe k Bohu. Veď viaceré žalmy sú prosbou o uzdravenie. Z evanjelií sa dozvedáme, že počas Ježišovho účinkovania sa mnohí chorí obracali naňho buď priamo, alebo nepriamo cez priateľov či príbuzných, s prosbou o navrátenie zdravia. Pán tieto prosby, modlitby, prijíma bez pokarhania, jedine ak vyčíta nedostatok viery (*porov. Mk 9,23; Jn 4,48*).

Nielen jednotliví veriaci prosia o vlastné zdravie alebo uzdravenie pre druhých, ale aj Cirkev v liturgii prosí Pána o zdravie pre chorých. Cirkev má osobitnú sviatosť, sviatosť pomazania chorých. V nej prostredníctvom pomazania, sprevádzaného modlitbou kňazov, Cirkev odporúča chorých trpiacemu a oslávenému Pánovi, aby im dal úľavu a spásu. Olej, ktorý sa používa pri tejto sviatosti sa požehnáva slovami, aby tí, čo ním budú pomazaní, dosiahli posilu tela i duše, a boli oslobodení od každej bolesti, slabosti a každého utrpenia.

Okrem toho Rímsky misál obsahuje aj omšu za chorých, v ktorej prosí nielen o duchovné milosti, ale aj o zdravie pre chorých.

V časti *De benedictionibus* Rímskeho rituálu existuje Obrad požehnania chorých: štyri modlitby požehnania dospelých, dve detí a modlitba kratšieho obradu.

Samotné utiekanie sa k modlitbe nevyučuje užívanie vhodných prirodzených prostriedkov na uchovanie a opätovné nadobudnutie zdravia. Skôr k nemu povzbudzuje. Rovnako pobáda členov Cirkvi, aby sa starali o chorých a poskytovali im telesnú a duchovnú pomoc na prekonanie choroby. Lebo je to v súlade s Božím plánom a jeho prozreteľnosťou.

5.3.3 Charizma uzdravovania v Novom zákone

Nový zákon hovorí o tom, že apoštoli a učeníci dostali od Ježiša moc uzdravovať chorých (*porov. Mt 10,8*). Túto moc však dostávajú v súvisi s misionárskym poslaním, teda nie na vyvyšovanie vlastných osôb, ale na potvrdenie ich poslania.

Skutky apoštolov uvádzajú zázraky väčšinou v krátkych a všeobecných správach, ale uvádzajú i zázračné uzdravenia, ktoré sa stali príčinou jednotlivých ohlasovateľov evanjelia Štefana, Filipa, ale najmä Petra a Pavla (*porov. Sk 6,8; 8,6-7; 5,15; 15,12*).

Záverečná časť Markovho evanjelia a listu Galat'anom rozširujú horizont a neobmedzujú zázračné uzdravenia na činnosť apoštolov, niektorých ohlasovateľov evanjelia, ktorí mali významnú úlohu v prvotnom poslaní. Z tohto hľadiska nadobúdajú zvláštnu dôležitosť a poukazujú na charizmy uzdravovania v Prvom liste svätého apoštola Pavla Korint'anom (*1 Kor 12,9.28.30*). Význam slova charizma je sám osebe dosť široký a znamená priazeň, dobrodenie, nezaslúžený, veľkodušný dar. V tomto prípade ide o dary dosiahnutých uzdravení. Tieto milosti sa udeľujú jednotlivcovi, aby vymohol milosti uzdravenia pre druhých. Tento dar je daný v jednom Duchu, ale Písmo nič nehovorí o tom, ako táto osoba uzdravenie dosahuje. Z toho možno usudzovať, že sa to deje prostredníctvom modlitby, sprevádzanej azda nejakým symbolickým gestom.

V liste svätého Jakuba sa hovorí o určitej aktivite Cirkvi prostredníctvom kňazov, pri ktorej ide o telesné uzdravenie chorých. Nejde tu však o zázračné uzdravenia prostredníctvom charizmiem, o ktorých hovorí svätý Pavol v Prvom liste Korint'anom. „Tradícia spoznala v tomto obrade jednu zo siedmych sviatostí Cirkvi“ (*KKC 1510*). Ide o sviatostný úkon, o pomazanie chorého olejom a modlitbu nad ním. Ide o účinný úkon nad chorým, o dosiahnutie odpustenia hriechov a uzdravenie tela alebo úľavu pri chorobe.

5.3.4 Modlitby za dosiahnutie uzdravenia vo svetle Tradície

Cirkevní otcovia považovali za prirodzené, aby si veriaci od Boha vyprosival nielen zdravie duše, ale aj zdravie tela. Svätý Augustín píše, že je potrebné sa modliť za zdravie, aby tomu, kto ho má, sa uchovalo, a ten kto ho nemá, aby si ho vyprosil. Okrem toho Augustín zanechal svedectvo o uzdravení priateľa, vyprosené modlitbami biskupa, kňaza a diakonov.

Rovnaké zameranie sa uchováva v západných i východných liturgických obradoch. V západnej liturgii sa v jednej modlitbe po svätom prijímaní prosí, aby nás Eucharistia posilnila na tele i na duši. V liturgii Veľkého piatku

zaznieva výzva modliť sa k Bohu, aby odvrátil choroby a doprial chorým zdravie. Medzi najvýznamnejšie texty sa však zaraďuje ten, ktorým sa požehnáva olej chorých.

Podobné texty a výrazy čítame aj vo východných obradoch pomazania chorých, či už v byzantskom, alebo v koptskom ríte.

5.3.5 Charizma uzdravovania v súčasnosti

V priebehu dvetisícročných dejín Cirkvi nechýbali svätci, ktorí konali zázračné uzdravenia. Ale takzvaný „dar uzdravenia“, o ktorom sa tu bude pojednávať, medzi tieto zázračné javy nepatrí. Ide o otázku zvláštnych modlitbových stretnutí, ktoré sa organizujú, aby sa medzi chorými účastníkmi dosiahli mimoriadne uzdravenia, alebo o modlitby za uzdravenie na konci svätého prijímania s tým istým cieľom.

Ak ide o uzdravenia, ktoré súvisia s miestami modlitby, akými sú pútnické svätyne, miesta v blízkosti relikvií, takéto miesta nesúvisia s „charizmou uzdravenia“, lebo sa neviažu k dajakej osobe, obdarenej takouto charizmou.

Pokiaľ ide o modlitbové zhromaždenia s cieľom vyprosovať uzdravenie, je vhodné rozlišovať medzi zhromaždením, v ktorom by mohlo ísť o pravý alebo domnelý „dar uzdravovania“, a ostatnými, ktoré sa nedávajú do súvisu s takýmto darom. Aby ich bolo možné spájať s prípadnou charizmou, bol by pre účinnosť modlitby potrebný zásah jedného alebo niekoľkých jednotlivcov, či spoločenstva kvalifikovaných osôb. Ak však niet spojitosti s „charizmou uzdravovania“, tak slávenia, s ktorými sa v liturgických knihách počíta, uskutočnené pri zachovaní liturgických predpisov, sú dovolené, ba často aj žiaduce, ako je to v prípade omší za chorých. Také slávenia, pri ktorých sa nerešpektujú liturgické predpisy, nie sú dovolené.

V chrámoch sú časté aj iné slávenia, ktoré sami osebe nemajú za cieľ vyprosovať od Boha uzdravenia. Prípadné dosiahnutie uzdravení je aj pri nich dôležitou súčasťou motivácie organizátorov i účastníkov. Z tohto dôvodu sa konajú liturgické slávenia, napríklad vyloženia Oltárnej sviatosti so sviatostným požehnaním, ale aj neliturgické, ako napríklad modlitba svätého ruženca. Aj tieto slávenia sú dovolené, ak sa nenarúša ich pravý zmysel. Napríklad, pri vyložení Oltárnej sviatosti by sa nemala klásť na prvé miesto prosba za uzdravenie chorých, lebo by sa mohol zastrieť vlastný cieľ vyloženia, ktorým je viesť veriacich k živému povedomiu Kristovej obdivuhodnej prítomnosti a pozývať ich, aby a s ním duchovne spájali. Toto spojenie dosahuje svoj vrchol vo sviatostnom prijímaní.

Záver

„Charizma uzdravovania“ sa nemôže jednoducho pripisovať určitej skupine veriacich. Je totiž jasné, že apoštol Pavol vo svojom poukaze na rozličné charizmy nepripisuje dar „chariziem uzdravovania“ nijakej zvláštnej skupine, ani skupine apoštolov, ani prorokov. Udeľovanie chariziem sa riadi inou logikou: „Toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému ako chce“ (1 Kor 12,11). V dôsledku toho by bolo na modlitbových stretnutiach, organizovaných s cieľom vyprosovať uzdravenie, úplne svojvoľné pripisovať „charizmu uzdravovania“ jednej kategórii účastníkov, napríklad vedúcim skupín. Je potrebné sa spoľahnúť úplne na vôľu Ducha Svätého, ktorý niektorým dáva zvláštny dar uzdravovania, aby zjavil silu milosti Vzkrieseného.

Na druhej strane neraz ani najintenzívnejšie modlitby nedosiahnu uzdravenie všetkých chorôb. Aj svätý Pavol musel vziať na vedomie Pánovo poučenie: „Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti“ (2 Kor 12,9). Vycítil z neho, že aj znášané utrpenia môžu mať vznešenú hodnotu, ako to vyjadril Kolosanom: „Na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev“ (Kol 1,24).

5.4 Nové povolania pre novú Európu

Úvod¹³¹

V dňoch 5. - 10. mája 1997 sa v Ríme konal kongres o povolaniach ku kňazstvu a zasvätenému životu v Európe. Posolstvo jeho obsahu je venované tým, ktorých sa fenomén povolania priamo i nepriamo dotýka: chlapcom i dievčatám, dospievajúcim, mladým, ich rodičom, vychovávateľom, kňazom i pastierom, zasväteným i všetkému Božiemu ľudu v Európe. Vyzýva najmä kňazov, aby vedeli vyjadriť svojím životom, že slúžiť Bohu je krásne a naplňajúce, aby vydávali oduševnené svedectvo o svojom povolaní, ktoré sa stáva nákazlivým.

5.4.1 Súčasná situácia povolaní v Európe

V súčasnosti v novej Európe vzhľadom na minulosť sú potrebné aj „nové“ povolania. Stojíme pred rozčlenenou Európou, ktorá je dôsledkom historicko-

---

¹³¹ Porov.: RIMBALA, J.: *Seminárna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula: 2002.

politických udalostí (pozri na rozdiel medzi Východom a Západom), ale aj rôznorodosti tradícií a kultúr (grécko-latinská, anglosaská a slovanská). Keď kultúra už nedefinuje, čo má najväčší význam, keď sa nedokáže približovať k hodnotám schopným dať životu zmysel, ale kladie všetko na tú istú úroveň, zaniká každá možnosť plánovanej voľby a všetko sa stáva ľahostajným a plytkým. Mládež Európy žije v tejto rozmanitej, viacznačnej, „polyteistickej“ a neutrálnej kultúre. Na jednej strane vášnivo hľadá autenticitu, cit, medziľudské vzťahy, veľkosť obzorov, na druhej strane je v podstate sama, „zranená“ blahobytom, sklamaná ideológiami, zmätená etickým chaosom.

„Mladí často v Cirkvi nevidia predmet svojho hľadania a miesto, kde nájdú odpoveď na svoju otázku a očakávanie. Ukazuje sa, že problém nespočíva v Bohu, ale v Cirkvi.“¹³²

Pluralitná a mnohoraká kultúra má sklon plodiť mladých ľudí s nedotvorenou a slabou identitou, ktorej dôsledkom je chronická nerozhodnosť pri výbere povolania. Súčasná Európa volá po jednote a ponúka celému svetu príklad radostného spolužitia v rozdielnosti.

Potrebujeme ľudí schopných „stavať mosty“, aby stále viac zjednocovali cirkvi a národy Európy a zmierovali duše. S týmto problémom úzko súvisí otázka kňazských povolaní.

Povolanie vo všeobecnosti je Stvoriteľov prozreteľný zámer s jednotlivými stvoreniami, je to jeho plán, ako sen, ktorý leží Bohu na srdci, pretože mu na srdci leží stvorenie. Boh Otec ho chce odlišne a osobitne pre každého človeka. Teda každá ľudská bytosť má vlastné povolanie už od okamihu narodenia. Pre mnohých mladých je požiadavka zmyslu života a túžba po pravde pôdou, na ktorej stojí hľadanie povolania.

5.4.2 Teológia povolania

V kultúre zábavy, do ktorej je zatiahnutá najmä dnešná mládež, hrozí, že sa základné otázky: Čo je život? Aký je jeho zmysel? Prečo sme na svete?... potlačia alebo odstránia. Dnes sa zmysel života nehľadá, ale skôr nanucuje: buď ho vnucuje to, čo sa žije v tom okamihu, alebo čo uspokojuje potreby. Keď sa potrebám vyhovie, svedomie sa stále vo väčšej miere otupuje a obchádzajú sa pravé otázky.¹³³

Kresťan vie, že život je vrcholné dielo tvorivej Božej lásky a sám osebe je povolaný milovať. Láska je plným zmyslom života, je hlavným povolaním každého človeka. Nikto sa preto nemôže cítiť zbytočný.

---

¹³² Porov.: *Záverečné návrhy európskeho kongresu o povolaniach ku kňazstvu a zasvätenému životu*, 7. Ďalej sa bude z tohto textu citovať ako *Proposizioni*.

¹³³ *Proposizioni*, 3.

Keď chceme pochopiť fenomén povolania, musíme vedieť, že Boh koná skutok vždy prvý, anticipujúci, nečaká na iniciatívu človeka, nezávisí od jeho zásluh ani nevychádza z jeho schopností a spôsobilostí.

K čomu povoláva Ježiš? Nasledovať ho, byť a konať ako on, žiť rovnaký vzťah k Otcovi a ľuďom ako on. Podstata každého povolania je v pokračovaní Ježiša vo svete, aby sme tak ako on urobili zo života dar. Život pre druhých s Ježišovým srdcom je zrelou podobou každého povolania. Povolanie je životom žitým naplno, lebo je žitý pre druhých ako Ježišov život.

Každé povolanie vzniklo v Cirkvi a vo svete, a tak má slúžiť Cirkvi i svetu. Vo vzťahu k Cirkvi je „službou“, vo vzťahu k svetu „poslaním“ a svedectvom o Kráľovstve..

Cirkev je matkou povolaní, lebo ich plodí vo svojom vnútri silou Ducha, ochraňuje ich, živí a podporuje. Je živá, keď sa v nej bohato a pestro prejavujú rozličné povolania.

Kríza povolaní povolaných je dnes aj krízou povolávajúcich, ktorí sú niekedy skrytí a málo odvážni.

Mária je dokonalý obraz povolania, ktorý by sa mal naplňovať v každom z nás. Je to vydarený obraz Božieho sna o človekovi. Je znakom toho, čo Boh môže urobiť, keď nájde človeka ochotného prijať jeho návrh.

5.4.3 Pastorácia povolaní

„Celá pastorácia a zvlášť pastorácia mladých je prirodzene zameraná na povolanie“.¹³⁴ „Toto je služba poskytovaná každému človekovi, aby mohol objaviť cestu uskutočňovania životného plánu, ako to chce Boh, podľa potrieb Cirkvi a dnešného sveta.“¹³⁵

Povolanie však nie je iba životný plán, ale sú nim všetky jednotlivé Božie volania. Skutočná pastorácia robí veriaceho bdelým, pozorným voči mnohým Pánovým volaniam, pripraveným zachytiť Jeho hlas a odpovedať Ježišovi.

Pastorácia povolaní bude musieť byť pastoráciou skôr provokujúcou než potešujúcou; schopnou v každej situácii šíriť dramatický zmysel života človeka povolaného urobiť niečo, čo nebude môcť urobiť nikto iný miesto neho.

V živote človeka sa vyskytujú rôzne typy povolania: predovšetkým k životu, láske; k zodpovednosti za dar, teda k viere; k nasledovaniu Ježiša; k osobitnému svedectvu o svojej viere; stať sa otcom či matkou, k zvláštnej službe v prospech Cirkvi alebo spoločnosti.

Správna pastorácia povolaní má brať do úvahy určitú postupnosť, začať základnými a všeobecnými hodnotami a pravdami platnými pre všetkých

---

¹³⁴ PÁPEŽSKÉ DIELO PRE CIRKEVNÉ POVOLANIA, *La pastorale delle vocazioni nelle Chiese particolari d'Europa. Pracovný dokument Kongresu o povolaniach ku kňazstvu a zasvätenému životu v Európe*, Rím 1996, č. 59. Odteraz sa z tohto textu bude citovať pod značkou IL (Instrumentum Laboris).

¹³⁵ *Dichiarazione*, 26.

a potom prejsť k stále osobnejšej a konkrétnejšej špecifikácii volania. Je najprv všeobecná a potom osobitná, konkrétna. Nepozná hranice. Je univerzálna a trvalá vo vzťahu k ľuďom, ku ktorým smeruje a vo vzťahu k veku života, v ktorom sa vytvára. Neobracia sa len k niektorým privilegovaným ľuďom, alebo k tým, ktorí sa už rozhodli pre vieru, ani výlučne k ľuďom, od ktorých sa dá očakávať kladná odpoveď, ale obracia sa ku všetkým. Nejde o pastoráciu vybranej spoločnosti, ale ľudu. Nie je to odmena pre najzaslúžitejších, ale milosť a dar od Boha pre každého človeka, pretože Boh volá všetkých. Táto ponuka sa neudeje len raz za život, spôsobom „zobrať alebo nechať“ a nestiahne sa po jednom odmietnutí zo strany adresáta. Má to byť neprestajné pobádanie. Pastorácia povolání nie je zameraná výlučne na mladých, pretože v každom veku života zaznieva Pánovo pozvanie nasledovať ho a len v okamihu smrti sa môže povolanie pokladať za celkom zavŕšené. „Celý život a každý život je odpoveď.“¹³⁶

Pastorácia musí „preniknúť do srdca“ a postaviť poslucháča pred strategickú otázku „Čo mám urobiť?“ Zvyčajne sa rozpoznávanie povolania deje pri určitých spoločných udalostiach: liturgia a modlitba, cirkevné spoločenstvo, charitatívna činnosť, skúsenosť Božej lásky prijatej a ponúknutej vo svedectve.

a) Liturgia a modlitba

Liturgia znamená a zároveň označuje význam, pôvod a pokrm pre každé povolanie a službu v Cirkvi. Každý zúčastnený v nej môže počuť Otcov hlas, ktorý svojho Syna volá darovať sa pre spásu sveta. Aj modlitba sa stáva cestou na rozpoznanie povolania, pretože iba počúvaním Boha môže veriaci dospieť k objaveniu plánu, ktorý sám Boh pripravil. Modlitba je teda srdcom pastorácie povolání.

Boh povoláva aj cez Sväté písmo, kde sa oči a uši veriaceho otvoria pri poznaní Slova, ktoré bez prestania povoláva.

b) Cirkevné spoločenstvo

„Len keď cirkevné bratstvo prežívame, môžeme si ho zvoliť za podstatnú zložku plánu cesty k povolaniu, len keď ho vychutnávame, môžeme sa otvoriť povolaniu, ktoré v každom prípade bude vždy povolaním k bratstvu.“¹³⁷

Povolanie je rozhovor, pocit byť volaný „niekým“ a mať odvahu odpovedať mu. Ako môže dozrieť táto schopnosť rozhovoru v človekovi, ktorý sa v každodennom živote a vzťahoch nenaučil dať sa povolať, odpovedať, spoznať „ja“ v „ty“? Ako sa môže dať povolať od Otca ten, komu nezáleží na odpovedi bratovi?

c) Služba lásky

---

¹³⁶ Porov.: *Proposizioni*, 4.

¹³⁷ Porov.: *Proposizioni*, 14.

Prejavy tejto služby sú bez hraníc. Možno je to pri pláne cesty k povolaniu kráľovská cesta na rozpoznanie vlastného povolania, pretože skúsenosť služby, hlavne keď je dobre pripravená, riadená a obsiahnutá v plnosti svojho významu, je skúsenosťou veľkej ľudskosti, ktorá vedie k lepšiemu poznaniu samých seba a dôstojnosti druhých, a tiež krásy venovania sa iným.

Skutočným služobníkom v Cirkvi je ten, kto sa naučil vychutnávať umývanie nôh najchudobnejším bratom ako privilegium, kto získal slobodu venovať svoj čas potrebám druhých.

Kto slúži bratovi, nevyhnutne stretáva Boha a vstupuje do zvláštneho súladu s ním. Nebude mu ťažké objaviť jeho vôľu a najmä cítiť sa priťahovaný naplniť ju. V každom prípade to bude povolanie služby pre Cirkev a pre svet.

Mnohí mladí naozaj našli Boha a sami seba, zmysel života a skutočnú radosť pri venovaní času a pozornosti bratom, až sa rozhodli nevenovať im len časť svojho života, ale celé bytie. Kresťanské povolanie je život pre druhých.

d) Svedectvo a ohlasovanie evanjelia

Kto prijal dar viery, túži ho odovzdávať druhých tak príkladom vlastného života, ako aj službou ohlasovania. Tak sa prijatý dar stáva darom darovaným druhým.

Kto pozorne a veľkodušne žije svedectvo viery, nepremešká prijatie plánu, ktorý s ním má Boh, aby venoval jeho uskutočneniu všetku energiu.

5.4.4 Pedagogika povolání

Pravá pedagogika povolání je Ježišova pedagogika. Ježiš sa nám v evanjeliách predstavuje ako formátor, lebo koná vždy v úzkom spojení s Otcom, ktorý rozsieva semeno Slova a vychováva s Duchom, ktorý sprevádza na ceste posväcovania. A tak ten, kto pracuje v pedagogike povolania, je povolaný byť rozsievateľom dobrého semena povolania, potom sprievodcom na ceste, ktorá vedie srdce k „horeniu“, vychovávateľom k viere, formátorom tých, ktorí odpovedajú na Božiu výzvu¹³⁸ a je povolaný rozpoznávať prítomnosť daru daného zhora. To je päť rozmerov tajomstva povolania.

a) Rozsievateľ

Podobenstvo o rozsievateľovi (*porov. Mt 13,3-8*) ukazuje, že kresťanské povolanie je rozhovor medzi Bohom a ľudskou bytosťou. Hlavným zhovárajúcim sa je Boh, ktorý povoláva koho chce, kedy chce a ako chce, a nedá sa obmedzovať dispozíciami prijímajúceho.

Dokonalá sloboda Boha sa stretáva s nedokonalou slobodou človeka. Odvaha rozsievateľ dobrého semena evanjelia je prvotná podmienka pastorácie povolání.

---

¹³⁸ Porov.: *Proposizioni*, 9.

Nielen to, ale je potrebné rozsievat' všade, do srdca každého človeka, bez uprednostňovania alebo výnimiek.

„Nech nikto z našej viny nie je neznaný toho, čo má vedieť, aby mohol upriamiť svoj život iným a lepším smerom.“¹³⁹ A predsa, koľko mladých nikdy nepocítilo, žeby k nim smerovala nejaká kresťanská ponuka do budúcnosti.

Aj Ježiš k sebe volá hriešnikov, ľudí zdanlivo nevhodných na toto poslanie, nepozná prekážky a nikoho neuprednostňuje, pretože Otec vložil semeno do srdca každého človeka.

Súčasťou múdrosti rozsievачa je rozsievat' dobré semeno povolania v správnej chvíli. Každé obdobie života má význam pre povolanie, počnúc chvíľou, keď sa chlapec či dievča otvorí životu a potrebuje nájsť jeho zmysel, snaží sa vypátrať svoju úlohu v ňom. Nechať zaznieť otázku v správnej chvíli by mohlo predurčiť vyklíčenie semena: „Pastoračná skúsenosť ukazuje, že prvý prejav povolania sa vo väčšine prípadov rodí v detstve a adolescencii.“

Je dôležité, aby mal každý potenciálny adept pri sebe dobrého rozsievачa, ktorý dobre pozná prácu so semenom.

Toto semeno povolania je ako horčičné zrnko, ktoré keď sa sadí alebo keď sa ponúka a označuje za prítomné, je najmenším zo všetkých semien; nevzbudzuje veľmi často okamžitý súhlas, je odmietané a popierané, je akoby udusené inými očakávaniami a plánmi, neberie sa vážne alebo sa naň hľadá podozrievavo a nedôverčivo, akoby bolo semenom nešťastia.

Semeno povolania je najmenším zo všetkých semien, je slabé a nesnaží sa presadiť, lebo je výrazom slobody Boha, ktorý má v úmysle úplne rešpektovať slobodu človeka.

Ježiš v krátkom podobenstve o horčičnom zrnku hovorí, že „keď vyrastie, je väčšie než ostatné byliny“ (Mt 13,32).

Zasiatie je len prvý krok, po ktorom musí nasledovať dôkladná starostlivosť, aby dva druhy slobody vstúpili do tajomstva rozhovoru o povolani.

b) Sprevádzať

V príbehu o emauzských učeníkoch (Lk 24,13-16) akoby sme videli obraz mnohých dnešných mladých ľudí trochu smutných a nedôverčivých, ktorí akoby stratili chuť hľadať svoje povolanie.

Prvým krokom alebo prvou starosťou na tejto ceste je postaviť sa po boku: rozsievач alebo ten, kto vzbudil v mladom človekovi vedomie semena zasiateho do pôdy jeho srdca, sa teraz stáva sprievodcom.

Azda prvou úlohou sprievodcu pri výbere povolania je poukázať na prítomnosť niekoho Iného, ktorý stojí blízko pri každom človeku.

---

¹³⁹ PAVOL VI.: *Guardate a Cristo e alla Chiesa*, Posolstvo k XV. svetovému dňu modlitieb za povolania (16. apríl 1978), publikované v *Insegnamenti di Paolo VI*, XVI. 1978, s. 256-260 (porov. Aj Kongregácia pre katolícku výchovu, P.O.V.E., *Messaggi pontefici*, 127).

Sprevádzať mladého človeka znamená vedieť spoznať dnešné „studne“: všetky miesta a chvíle, podnety alebo očakávania, kadiaľ skôr alebo neskôr musia prejsť všetci mladí so svojimi prázdnyimi nádobami s nevyslovenými otázkami. Oduševnenie povolania sa uskutočňuje len „nakazením“, priamym kontaktom, pretože srdce je plné a zážitok krásy naďalej nadchýna. „Mladí ľudia sa veľmi zaujímajú o svedectvo o živote osôb, ktoré už kráčajú po duchovnej ceste. Preto je dôležité tráviť čas s mladými, kráčať popri nich, byť tam, kde sa stretávajú, počúvať ich a odpovedať na otázky, ktoré pri stretnutí vyplývajú.“¹⁴⁰
Väčšina kandidátov na zasvätený život a kňazstvo pripisuje svoje povolanie predchádzajúcemu stretnutiu s kňazom alebo rehoľníkom či rehoľníčkou.¹⁴¹

c) *Vychovávať*

Vychovávať v etymologickom slova zmysle, ťahať von (educere) z mladého človeka pravdu, ktorú má v srdci, aj to, čo nevie a nepozná o sebe. V príhode o emauzských učeníkoch (porov. Lk 24,17-29) Ježiš povzbudzuje učeníkov, aby slovami vyjadrili svoj smútok a sklamané nádeje, a tým im pomáha uvedomiť si ich problém a skutočný dôvod trápenia. Je treba pomáhať mladým pochopiť, že pozemské chápanie života zamerané na svoje „ja“ sťažuje a priam znemožňuje voľbu povolania alebo zveličuje požiadavky povolania, akoby Boží plán bol nepriateľom potreby šťastia človeka. Koľko mladých neprijalo výzvu na povolanie preto, že im nikto nepomohol spoznať sa a nikto im nepomohol oslobodiť sa od vedomých i nevedomých obáv a zábran voči samému povolaniu.

Vychovávať znamená predovšetkým dostať na povrch skutočnosť vlastného „ja“, takého, aké je, ak ho potom chcem priviesť k tomu, aké má byť: úprimnosť je základný krok k dosiahnutiu pravdy, ale v každom prípade je nevyhnutná vonkajšia pomoc, aby sa dalo lepšie vidieť vnútro. Vychovávateľ k povolaniu musí teda poznať hlbiny ľudského srdca, aby sprevádzal mladého človeka pri vytváraní pravého „ja“.

Mladý človek sa nevyhnutne musí zmieriť s tým, že sa nemôže poznať úplne do hĺbky. Život nie je celý v jeho rukách, pretože život je tajomstvo, a na druhej strane tajomstvo je život.

Dôležité je hľadať podstatu svojej existencie mimo seba, v Bohu Otcovi. Vychovávať znamená evokovať pravdu o sebe. Modlitba sa stáva miestom rozpoznávania povolania, výchovy na počúvanie povolávajúceho Boha, pretože každé povolanie má korene vo vzývajúcej, trpezlivej a dôverujúcej modlitbe; nie je podoprená požiadavkou okamžitej odpovede, ale istotou či nádejou, že vzývanie nemôže ostať nevypočuté a v pravý čas umožní odhaliť vzývajúcemu jeho povolanie.

---

¹⁴⁰ Porov.: *Proposizioni*, 22.

¹⁴¹ Porov.: *Proposizioni*, 11.

Máme sa učiť počúvať Božie ticho.

d) Formovať

Formácia je chvíľou, keď sa mladému človekovi navrhuje forma, spôsob bytia, v ktorom on sám spoznáva svoju totožnosť, svoje povolanie, svoju normu. Formátorom ľudí je Syn. Preto pozýva tých, ktorých povoláva, aby cítili ako on a spolu prežívali jeho život, aby mali jeho „formu“. On je zároveň formátorom i formou.

Mladý človek potrebuje byť podnecovaný veľkými ideálmi, mať pred očami niečo, čo ho prevyšuje a je nad jeho možnosti, za čo stojí položiť vlastný život. Povolanie je odpoveď, nie iniciatíva jednotlivca: človek si nevyberá, je vybratý. Objavenie, že niečo dostal nezaslúžene a nadmerne, by ho malo psychologicky „donútiť“, aby pri výbere povolania pochopil obetovanie seba ako nevyhnutný dôsledok, samozrejme ako slobodný čin, pretože je podmienený láskou, ale v určitom zmysle aj vynútený, pretože pred láskou prijatou od Boha cíti, že sa nemôže nedarovať.

e) Rozpoznávať

Keď emauzskí učeníci spoznali Ježiša, „ešte v tú hodinu vstali...“ (Lk 24,33). Práve toto rozhodnutie často chýba v dnešných mladých ľuďoch. Človek musí mať istotu, že povolanie ako voľba pochádza od Boha. Keď je táto istota slabá, človek sa nevyhnutne spolieha sám na seba a na vlastné sily; a keď sa presvedčí o ich neistote, niet divu, že podľahne strachu urobiť konečné rozhodnutie.

Pri formácii na voľbu povolania je veľmi dôležité, aby bol človek sám sebou a uplatnil sa podľa jediného plánu, ktoré môže dať šťastie. Príliš veľa mladých si stále myslí opak o kresťanskom povolaní, pozerajú sa naň s nedôverou a boja sa, že ich nemôže urobiť šťastnými. Povolanie je Boží zámer s človekom, je to ním dané meno človekovi.

5.4.5 Kritériá jeho rozpoznávania môžeme rozdeliť do štyroch oblastí:

Otvorenie sa tajomstvu. Pravá subjektívna istota pri povolaní je tá, ktorá necháva priestor tajomstvu a pocitu, že vlastné rozhodnutie, aj keď pevné, bude musieť ostať otvorené neprestajnému skúmaniu samého tajomstva.

Nesprávna istota je aj predstieranie, že sme všetko pochopili, vyčerpali hĺbku osobného tajomstva. Dobrým ukazovateľom povolania je aj schopnosť prijať svoje kladné i záporné stránky. Povolanie sa rodí v úrodnej pôde vďačnosti a prejavuje sa vzletom veľkodušnosti a radikálnosti, pretože sa rodí z vedomia prijatej lásky.

Človek by sa mal prijať taký, aký je: v telesnej, duchovnej i ontologickej rovine. „Povolanie“ v základe znamená „volanie“: vystupuje tu teda vonkajší prvok, objektívna výzva a vnútorná ochota nechať sa povolať a spoznať sa vo vzore, ktorý nevytvoril povolávaný človek.

Základným kritériom motivácie voľby povolania je úplnosť. Rozhodnutie má byť vyjadrením úplného zapojenia psychických funkcií (srdce, myseľ, vôľa) a zároveň duševne emotívnym rozhodnutím.

Povolanie sa má prežívať a prejavovať ako dar: žiť pre druhých, nielen pre vlastnú dokonalosť a s druhými, v Cirkvi.

Plán povolania plný veriacej spomienky. Je dôležité, aby mladý človek bol v základe zmierený so svojou minulosťou: s nevyhnutnými zápormi každého druhu, ktoré sú jej súčasťou a tiež s jej kladmi, ktoré by mal vedieť s vďačnosťou spoznať; zmierený tiež s významnými osobami svojej minulosti.

Pozorne sa teda berie do úvahy druh spomienky, ktorú mladý človek prechováva k svojim dejinám, ako bude interpretovať svoj život: s vďakou alebo sťažovaním sa? Vedome alebo nevedome sa cíti ako veriteľ, a tak ešte očakáva prijímanie, alebo je otvorený pre dávanie?

Dôležitý je postoj mladého človeka k viac alebo menej vážnym ranám minulého života. Plánovať zasvätiť sa Bohu znamená v každom prípade znovu sa zmocniť života, ktorý sa chce darovať vo všetkých svojich stránkach; smerovať k začleneniu menej pozitívnych súčastí. Zodpovedný človek sa snaží negatívnu osobnú skúsenosť múdro využiť.

Rozoznávame niektoré kritériá zrelosti pre povolanie. Vnútorná sloboda dať sa viesť starším bratom alebo sestrou. Je dôležité, aby ten, kto chce vstúpiť do seminára alebo zasväteného života, bol naozaj „mladý“, s čnosťami a zraniteľnosťou typickými pre toto obdobie života, s vôľou konať a túžbou vydávať zo seba maximum, schopnosťou prispôbiť a oceniť krásu života, s uvedomovaním si vlastných nedostatkov a schopností, ako aj daru, že bol vybratý.

Je dôležité, aby mladý človek preukázal schopnosť nadobudnúť obidve istoty, ktoré robia človeka citovo slobodným. Istotu, ktorá pochádza zo skúsenosti byť už predtým milovaný a istotu, tiež zakúsenú, vedieť milovať.

Záver

Kríza povolaní, ktorú sme prežili a stále prežívame, nás vedie k zamysleniu sa aj nad našou zodpovednosťou ako veriacich a povolaných šíriť dar viery a v každom bratovi napomáhať ochotu na povolanie. Kongres nás vyzýva, že všetci musíme pripustiť, aj keď rôznymi spôsobmi, že sme plne neodpovedali na toto volanie. Zároveň však povzbudzuje k nádeji a istote, že

Pán žatvy nedopustí, aby Cirkvi chýbali robotníci do žatvy. Záver tohto dokumentu tvorí modlitba k Najsvätejšej Trojici – prameňu a osudu každého povolania.

6. Iné významné a časové pastoračné dokumenty

6.1 Pastiersky list biskupov Slovenska o Európskej integrácii

Úvod¹⁴²

List sa zaoberá ohľadom Európskej integrácie, ako ju vidia biskupi Slovenska. Dokument je pomerne obširny.

Úvod dokumentu poznamenáva, že Cirkev víta každú snahu o zjednotenie. Poukazuje na to, že aj keď s myšlienkou zjednotenia Európy boli inšpirované po druhej svetovej vojne veľké kresťanské osobnosti, napriek tomu sa neskôr v Európskej únii začali prejavovať nekresťanské vplyvy. Slovensko má záujem začleniť sa do Európskej únie. Táto snaha má vplyv na rôzne oblasti života, a preto biskupi sa snažia vyjadriť svoj názor na túto tému a chcú pomôcť nájsť odpovede na niektoré otázky spojené s touto problematikou.¹⁴³

6.1.1 Kresťanské korene Európy

„Kresťanská viera je jeden zo stĺpov, na ktorých spočíva starý kontinent. Nemožno zabúdať, že Európa korení v grécko-rímskom, ale aj v židovsko-kresťanskom dedičstve, ktoré po stáročia bolo najhlbšou dušou. Väčšina toho, čo Európa vytvorila v oblasti právnej, umeleckej, literárnej a filozofickej, je poznamenané kresťanstvom a môže byť chápané a hodnotené iba z kresťanského hľadiska.“¹⁴⁴

Po tomto dôležitom konštatovaní nasleduje vymenovanie spolupatrónov Európy a tých, ktorí sa nejakým podstatným spôsobom pričínili k rozvoju tejto myšlienky.

---

¹⁴² Porov.: HURÁK, J.: *Seminárna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula: 2002.

¹⁴³ Porov.: *Pastiersky list biskupov Slovenska o Európskej integrácii*. Trnava : SSV, 2002, s. 5.

¹⁴⁴ *Pastiersky list biskupov Slovenska o Európskej integrácii*. 2002. s. 5.